

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К.Д. Ушинського»

Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області

Одеський приватний заклад освіти «Тіква- Ор Sameax»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО - ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«МОДЕРНІЗАЦІЯ

**ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ
ОСВІТИ»**

Одеса - 2024

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано до друку Вченою Радою

Державного закладу

«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Протокол № 11 від 29 лютого 2024 р.

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 26-27 лютого 2024 року). Редколегія: І.А.Княжева, Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова, О. А. Галіцян, І. О. Бартенєва, І.С.Артемьєва, О.П.Ноздрова, П.П.Кинєва. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 204 с.

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

© Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2024

© Нерубайський академічний ліцей № 1 Нерубайської
сільської ради,

Одеського району Одеської області, 2024

© Одеський приватний заклад освіти «Тіква - Ор
Самеах», 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ: РОЗВИТОК ЯКІСНОЇ ОСВІТИ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

1. С.П.Зубрицька Концептуальні засади Комплексної Стратегії розвитку Нерубайського академічного ліцею № 1 Нерубайської сільської ради.....	5
2. А.І.Ганєва Реалізація ціннісних орієнтирів базової середньої освіти в Нерубайському академічному ліцеї №1.....	19
3. Л.Б. Савеліч Інноваційний навчальний курс «Навчаємося жити в громаді» - ефективна громадянська освіта учнівської молоді.....	29
4. А.А. Майстренко Впровадження технологій STEM-освіти у процес навчання.....	39
5. О.І Кісіль Мотивація школярів до навчання на уроках з використанням міжпредметних зв'язків.....	47
6. О.А.Майстренко Нестандартні форми навчання в початковій школі.....	54
7. Л.А.Носик Модернізація освітнього процесу у територіальній громаді.....	59
8. Т.В.Прокопенко Ціннісні орієнтири курсу «Здоров'я, безпека та добробут» - основа здоров'язбережувального освітнього середовища у територіальній громаді.....	68
9. О.В.Струкова Розвиток якісної освіти в територіальній громаді.....	76
10. О.О.Чалюк Розвиток читацької компетентності учнів на уроках літературного читання в початковій школі.....	81

СЕКЦІЯ: ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

11. Л.О.Калінчук Девіантна поведінка підлітків як психолого-педагогічна проблема.....	88
12. Ю.В. Смокова Вектори психологічної корекції гіперактивності у дітей.....	97
13. Т.М. Копилова. Використання інтерактивних методів навчання в освітньому процесі початкової школи.....	110

Савеліч Лариса Богданівна
*вчитель історії та правознавства Нерубайського академічного
ліцею № 1*
Нерубайської сільської ради, Одеського району Одеської області

ІННОВАЦІЙНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ КУРС «НАВЧАЄМОСЯ ЖИТИ В ГРОМАДІ» - ЕФЕКТИВНА ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Анотація. У дослідженні представлено інноваційний навчальний курс за вибором «Навчаємось жити в громаді», який спрямований на формування та розвиток громадянської та соціальної компетентностей особистості, тобто спроможності учнів брати участь у громадському та суспільному житті класу й закладу освіти. Зазначено, що курс за вибором є складовою швейцарсько-українського проекту «DECIDE», який націлений на розвиток партнерських відносин в демократичних освітніх системах громад.

Ключові слова: навчальний курс за вибором «Навчаємось жити в громаді», громадянська освіта, швейцарсько-український проєкт «DECIDE».

Вступ. Сьогодні в Україні відбувається активна децентралізація й розвивається місцева демократія. Усі ці процеси створюють нові можливості для жителів територіальних громад, які повинні мати активну життєву позицію. Тому необхідно поглибити громадянську освіту учнівської молоді, адже це зазначено в Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, Концепції розвитку громадянської освіти в Україні та Національній молодіжній стратегії до 2030 року [1].

Активна участь молоді у громадському житті – один із чинників розвитку демократичного врядування, тому заклади освіти сьогодні особливу увагу приділяють саме розвитку спроможності молоді до такої активності. Для цього додаткові можливості відкриває нам запроваджений в Нерубайському академічному ліцеї №1 Нерубайської сільської ради

навчальний курс за вибором «Навчаємось жити в громаді», який для учнів 8 класів викладають Савеліч Л.Б. та Войтенко Л.О.

Даний курс за вибором спрямований на формування ключових компетентностей учнів, які сьогодні вкрай необхідні кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Проте, основна увага курсу зосереджена на формуванні та розвитку громадянської та соціальної компетентностей, тобто спроможності діяти як відповідальні громадяни, брати участь у громадському та суспільному житті класу й закладу освіти.

Результати та обговорення. В Нерубайському академічному ліцеї №1 Нерубайської сільської ради вже третій рік (з 2021 по 2023 н.р.) викладається навчальний курс «Навчаємось жити в громаді». Програма курсу рекомендована швейцарсько-українським проектом «DECIDE», в якому наш ліцей приймає участь.

Курс викладається у 8-х класах. Він викликав зацікавленість учнів і бажання пізнати щось нове. Діти сприймали матеріал відкрито та з великим бажанням долучалися до участі в житті нашої територіальної громади; зрозуміли як працює громада, які питання вирішують депутати. І це не десь там далеко – у вищих органах влади, а безпосередньо тут, на місці, в нашому селі.

У дослідженні ми презентуємо програму навчального курсу за вибором «Навчаємось жити в громаді», який сприяв розвитку активної громадянської позиції учнів.

Програма навчального курсу за вибором «Навчаємося жити в громаді»(8 клас).

1.Вступний розділ. Я. Ми. Громада.

2.Розліл 1. Самоврядуємо в школі. Школа – модель громади.

3.Дослідницький проєкт «Це ми і це наша територіальна громада».

4.Учнівське самоврядування. Вибори до органів учнівського самоврядування. Лідер учнівської спільноти.

5.Правила й процедури учнівської спільноти. Реалізація учнівських прав та інтересів.

6.РОЗДІЛ 2. Беремо участь у житті громади.

Громада, дружня до дітей та молоді. Інституційна участь дітей та молоді в житті громади

7.Сприяння й підтримка участі дітей та молоді в житті громади. Партнери й зацікавлені сторони участі дітей та молоді в житті громади.

8.Адвокація прав дітей та молоді на місцевому рівні

9.Дослідницький проєкт «Це ми і це наша територіальна громада. Презентація проєкту.

10.Соціальний проєкт «Активна молодь – успішна громада».

11.РОЗДІЛ 3. Досліджуємо самоврядування в територіальній громаді.

Територіальна громада. Рада територіальної громади. Виконавчі органи ради територіальної громади. Голова територіальної громади. Виконавчі органи. Староста старостинського округу.

12.Матеріальна і фінансова основа територіальної громади. Самоврядування в територіальній громаді.

13.РОЗДІЛ 4. Вивчаємо місцеву демократію.

Історія й сьогодення місцевого самоврядування в Європі та світі. Історія та новий виток розвитку самоврядування в Україні.

14.Децентралізація влади. Сучасний територіально-адміністративний устрій України

15.Соціальний проєкт «Активна молодь – успішна громада». Презентація проєкту

16..РОЗДІЛ 5. Створюємо майбутнє разом. Громадянськість особистості й активна громадянська позиція. Активна молодь – спроможна громада

Один із основних принципів Нової української школи – партнерство. В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими односторонніми, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат [2]. Швейцарсько-український проєкт «DECIDE» також націлений на розвиток партнерських відносин в демократичних освітніх системах громад. Орієнтуючись на програму курсу, яку запропонували зарубіжні експерти, ми розпочали навчання з теми «Шкільне самоврядування» - підготовка та проведення виборів до шкільного парламенту, визначення органів учнівського самоврядування, написання передвиборчих програм. Учні 8-х класів підійшли до цієї справи серйозно, відповідально й зі свідомим розумінням важливої та необхідної для їх шкільного життя справи.

Наведемо приклад проведення **звітно-виборчої конференції шкільного самоврядування**, яка проходила для учнів 8-х класів (тема «Учнівське самоврядування. Вибори до органів учнівського самоврядування. Лідер учнівської спільноти») за таким планом:

1.Виборці 8-х класів подавали кандидатури на пост президента школи до виборчої комісії.

2.Виборча комісія ознайомлювалася з кандидатами, реєструвала їх.

3.Пропонувалося вибрати президію конференції, лічильну комісію, голову та секретаря для ведення протоколу.

Педагог-організатор представляв орган учнівського самоврядування – раду лідерів, якою повинен керувати президент школи. Рада лідерів презентувала міністерства: міністерство освіти; внутрішніх справ; інформації та преси; екології, спорту та туризму; культури та дозвілля. Також було представлено два клуби за інтересами: «Школа добра» волонтерського напрямку та клуб «Пошук» туристично-краєзнавчого напрямку.

Педагог-організатор координував співпрацю різних категорій активу та рад справ, надавав учням методичну й практичну допомогу. Метою нашого заняття було – це всебічне виховання учнівської молоді через участь в органах учнівського самоврядування. На уроці учні були переконані, що головне завдання учнівського шкільного самоврядування – задовольнити природне бажання дітей самим вирішувати, яким повинен бути зміст їхнього життя.

Рада лідерів у своїх доповідях розкрила такі завдання: допомога учням розуміти один одного, вирішувати складні життєві проблеми, активізувати їх потенціал в сфері навчання й виховання.

На уроці Рада лідерів зазначила основні напрямки розвитку нашої школи:

- забезпечення та захист прав та інтересів учнів;
- забезпечення виконання учнями своїх обов'язків;
- сприяння у навчальній та творчій діяльності учнів;
- створення різноманітних учнівських гуртків, клубів за інтересами; товариств, об'єднань;
- організація співробітництва з молодіжними організаціями, учнями різних шкіл.

На уроці виступали кандидати на пост президента школи зі своїми передвиборними програмами; виборча комісія після голосування оголосила президента школи 2023-2024 року.

Новообраний президент складав присягу та оголошував свої рекомендації.

Після цього педагог-організатор нагороджував почесними грамотами лідерів класних колективів та найбільш успішні ради лідерів учнівського самоврядування.

Під гаслом «Навчальний заклад – простір демократії» цікаво проходив урок для учнів 8 класу з теми «Інституційна участь дітей і молоді в житті школи та громади». Мета: навчити розуміти ефективні форми участі вчителів, учнів та батьків у врядуванні навчального закладу та громади; розуміти роль

учнівського самоврядування у процесі соціалізації та громадянського становлення учнів; налагоджувати партнерські стосунки з адміністрацією навчального закладу, вчителями; брати участь в демократичних процедурах на рівні навчального закладу; сприймати навчальний заклад як простір демократії та територію прав людини.

Урок проходив у формі ділової гри «Брейн-ринг», де учні були поділені на команди та змагалися за почесне звання «кращого знавця демократії». Учням пропонувався термінологічний словник навчальної дисципліни та проблемні питання. Наприклад: назвати права та обов'язки членів самоврядування, принципи самоврядування; назвати завдання учнівського самоврядування та структуру. Викликали інтерес такі запитання: презентувати повноваження Парламенту; повноваження Президента школи; охарактеризувати головний принцип життя демократичного навчального закладу.

Вивчаючи тему уроку «Правила й процедури учнівської спільноти. Реалізація учнівських прав та інтересів» (8 клас), була проведена **настільна гра** з партисипативним тлом «Школа «Дія». Під час гри лідери учнівського самоврядування отримали можливість поглибити власні знання про права дитини; бюджет та учнівське самоврядування, його сфери впливу, функції та принципи діяльності; розвинути навички критичного аналізу інформації, здатність працювати в команді та бути відданим їй; розвинути ціннісне ставлення до прав дитини, демократії, партисипації та партнерства.

На уроках навчального курсу «**Навчаємося жити в громаді**» учні виконували різноманітні справи на розвиток громадянської свідомості, будували моделі громади, підіймали проблеми села й пропонували шляхи їх вирішення. Практичною та цікавою частиною навчального курсу була розробка різних соціальних проектів. Так, протягом 2-х навчальних років були розроблені такі проекти:

1) **«Юні дослідники»**. Мета проекту – поповнення колекції шкільного етнографічного музею новими артефактами. Учні досліджували та описували предмети й старожитності, що відносилися до минулого нашого села; визначали особливості побуту села в минулому; відмічали те, що притаманне саме нашій місцевості. Це викликало в школярів неабиякий інтерес.

2) Цікавою була робота над проектом **«Відомі люди нашого села»**, в ході якого учні відвідували місцевих жителів; брали в них інтерв'ю; дізнавались про їх діяльність. Було зроблено висновок: сьогодні серед нас живуть авторитетні, самовіддані й заслужені працівники, які працюють заради майбутнього та примножують славу села.

3) Під час виконання проекту **«Громадський бюджет»** учні розробили й конкретизували бюджет на створення в школі освітнього простору; змістовного проведення вільного часу, як на перервах так і в позаурочний час.

Наведемо приклад щодо виконання проекту **«Громадський бюджет»** для учнів 9-х класів на уроках з навчального курсу «Навчаємося жити в громаді».

Громадський бюджет.

Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської ради

Автор проекту : Савеліч Лариса Богданівна

Заклад назва освіти (повна): Нерубайський академічний ліцей №1 ЗЗСО I-III ступенів, Нерубайський навчально-виховний комплекс «школа-гімназія» Нерубайської сільської ради Одеського району Одеської області;

(нова назва закладу : Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської ради Одеського району Одеської області)

Територіальна громада: Нерубайська територіальна громада

Бюджет: 42000

Категорія: Створення нового освітнього простору в школі та громаді. Конкурс: шкільний громадський бюджет 2022

Назва проєкту : Лаунж -зона «Навчаючись, відпочивай!»

Команда проєкту: 1. Савеліч Лариса Богданівна - учитель .

2. Нікішина Карина Миколаївна - учениця 9 класу.

3. Прокоф'єва Марія Сергіївна - учениця 9 класу.

4. Ганєв Єгор Аркадійович - учень 9 класу.

Назва установи / закладу, адреса:

Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської ради Одеського району Одеської області

67661, Одеська область, Одеський район, с. Нерубайське, вул. Педагогічна, 21

Опис проєкту: принцип нашого проєкту «Навчаючись – відпочиваємо». **Мета проєкту** – створити умови для кращого відпочинку учнів, змістовного проведення вільного часу, як на перервах так і в позаурочний час.

Вступне слово учителя. Всі учасники освітнього процесу мріють та бажають більше часу проводити на свіжому повітрі. Дітям сьогодні необхідно більше спілкуватися, обговорювати свої новини й проблеми, висловлювати власні думки. Всім відомо, що сучасна шкільна молодь більшу частину часу проводить в приміщенні, в стінах ліцею, а різнобічний розвиток молодої людини залежить саме від її оточення, від обміну своїми інтересами та ідеями. Тому облаштування комфортної та затишної зони для такого відпочинку у затишному, внутрішньому дворі важлива для наших вихованців.

Ця зона включає наступні об'єкти: три зручні лавки; зарядну універсальну станцію для підзарядки гаджетів та телефонів, розташованих під навісом з потужними прожекторами для освітлення. Це дасть можливість мати затишне місце відпочинку, можливість більше перебувати на свіжому повітрі. Можна буде розвантажити галасливі шкільні приміщення та коридори під час перерв і в позаурочний час, а

також це забезпечить спілкування групами за інтересами; можливість організації цікавого змістовного відпочинку.

Для кого цей проєкт: реалізація проєкту розрахована на всіх учнів ліцею та вчителів.

План заходів з реалізації проєкту:

1. Організація та закупівля альтанки.
2. Доставка та встановлення навісу та освітлення.
3. Організація та закупівля дитячих лавок.
4. Доставка та встановлення лавок.

Очікувані результати:

1. Створення сучасного простору для учасників освітнього процесу.
2. Покращення умов зустрічей на відкритому просторі.
3. Забезпечення позитивного впливу на самопочуття школярів.
4. Підвищення рівня благоустрою пришкольньої території.

Бюджет:

Перелік товарів, робіт і послуг	Одиниця виміру	Кількість шт.	Ціна за одиницю, грн.	Витрати на логістику (доставка) в розрахунок на од.	Всього, грн. ((ціна за од. + вартість доставки за од.) x	Посилання на товар (референс) на сайті потенційного постачальника 3-4 приклади
1	2	3	4	5	6	7
<u>Виготовлення та встановлення тентового навісу</u>	Шт.	1	1500	50	1550	https://pandetent.com.ua/ua/p633863202-navesy-dlya-letnego.html
<u>Придбання лавки</u>	Шт.	1	1100	100	1200	https://www.olx.ua/d/obyavlenie/lavochka-derevyannaya-IDPdxXA.html

<u>Зарядна універсальна станція органайзер</u>	Шт.	1	1399	50	1449	https://rozetka.com.ua/timstool_sg0106q_ua_sl/p294924758/
--	-----	---	------	----	------	---

У дослідженні ми можемо назвати ще такі проєкти як: «Я волонтер», «Як покращити життя в нашій громаді та що потрібно для цього?» тощо.

Протягом навчального року проводилися зустрічі з депутатами Нерубайської ОТГ, начальниками управлінь і відділів. Учні задавали багато питань про формування місцевого бюджету, про витрати, про плани розвитку села та інше. .Бесіди були дуже цікавими.

В жовтні 2023 року Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської ради відвідала делегація представників Швейцарії, які спілкувалися з учнями. Вони цікавилися враженнями школярів про сам проєкт DECIDE, про значення навчального курсу; ділилися враженнями від сьогоденного життя. Учні залюбки спілкувалися з ними, ділилися своїми надбаннями та планами.

Висновки. Отже, у дослідженні ми хотіли акцентувати увагу на інноваційному курсі «**Навчаємося жити в громаді**», який націлений на формування та розвиток громадянської та соціальної компетентностей, тобто спроможності діяти як відповідальні громадяни, брати участь у громадянському та

суспільному житті класу й закладу освіти; виявляти повагу й толерантність, уміти співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема, пов'язаних із різними проявами дискримінації.

Література

1. Громадська участь: підготовка аналітики, адвокація та втілення змін / П.Казмеркевич, О.Коваленко, О.Гвоздік, І.Тітаренко. Київ: ФОП Ямчинський О.В, 2019. 64с.

2. Лідерство в місцевому самоврядуванні: словник термінів / За заг.ред. В.А.Гошової, Л.А.Пашко, А.К.Гука та ін. Харків: Фактор, 2015. 156 с.

3. Місцеве самоврядування в Україні та світі. Цікаві факти / Заг. редакція та упорядкування Парасюк І.Л, Телешова Ю.В. Київ: [ФОП Москаленко О.М], 2016 15с.

4. Молодіжна політика в умовах децентралізації. Методичні рекомендації для спеціалістів, які реалізують державну політику в молодіжній сфері / За ред. І.В.Пешої. 2-е видання. Київ: ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», 2019. 40 с.

Майстренко Анжела Андріївна

*вчитель фізики Нерубайського академічного ліцею №1
Нерубайської сільської ради, Одеського району Одеської області*

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ STEM-ОСВІТИ У ПРОЦЕС НАВЧАННЯ

Анотація. В статті розглянуто впровадження технології STEM-освіти в сучасний навчальний процес. Зазначається, що однією з ключових проблем сучасних навчальних закладів є необхідність підвищення якості знань учнів та формування логічної культури. STEM-освіта визначається як глобальний тренд, спрямований на розвиток міждисциплінарного та практичного підходу, об'єднуючи області науки, технологій, інженерії, математики та мистецтва.